

NOVA DOBA

Študijska knjižnica

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 120 Din.
— Oglasi za mm višine 50 p. Reklame med tekstom, osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 50 p.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravišstvo Strossmayerjeva ul. št. 1 prilitje. Telefon št. 65.
Račun kr poštnege čekovnega urada št. 10.066.

IVAN PREKORŠEK:

Pri nas in drugod.

Iz zemlje največjega nasilja, iz zemlje smrti in lakote, nekdanje bogate Rusije prinašamo po čeških »Narodnih Listih« pismo češkega legijonarja, ki ga je pisal svoji rodbini iz dežele, kjer gospodari in kraljuje »boljševiška svoboda«, ki je podrla temeljne zakone, obljubljač vsem srečo in raj in svobodo. Iz potočkov krvi, nepopisnega trpljenja in gorja je vzrasla na razvalinah nekdanje mogočne Rusije današnja strahovlada boljševikov, ki drži s silo svoje plačane vojske v sponah suženjstva cel narod in čimno gleda, kako umirajo vsled njih razdejanja milijoni in milijoni naroda kot žrtev onih, ki so kot krivi preroki in apostoli podrli vero v delo in postave. Zgodovina nima primera za to, kar se godi v Rusiji, vsled dolgotrajnosti svetovne vojske izgleda, da je cel svet ubit in otrovan, tako mirno in za nas mrtvo se dogaja vse to, kar čujemo iz Rusije, in tega noče biti konec.

Nimamo namena strašiti z boljševištvom in mnogimi pojavi v naši domovini, ki so nekaj slabotnega odmev te nove sreče, ki jo je deležna nesrečna Rusija. Za nepravilno in neodpustno pa smatramo, ako se gre prelahko preko vsega, kar se dogaja v naši domovini že delj časa. Po tisočletni odvisnosti, ko nismo bili nič, ko ni naš človek, ako se ni prodal tujcu in tuji službi, ničesar nismo postali po srečnem zgodovinskem razvoju samostojen narod v svobodni domovini, ki je vzrasla iz krvi milijonskih žrtev srbskega naroda in dela in naporov čeških in jugoslovenskih idealistov, ki so rušili temelje naše suženjske doma ter pripravljali tla naši svobodi pred svetom Velike antante.

Doživeli smo po prevratu marsikaj, kar boli in žge, izgubili smo Primorje, zapravili smo Koroško. Koliko smo že v teh letih kričali na Beograd, kako veliki in ošabni smo v očitkih in kritikah, ničesar ni, pred čemur bi imeli še spoštovanje, vse in vsakogar smo že opljuvali, vse smo razglodali in razjedli — kaj pa smo v vseh teh letih naša državna samostojnost že koristnega in dobrega za celoto našo, za našo državo storili, to vprašanje si malokdo stavi. V miru in redu naše državne zaščite se razvija naše gospodarsko življenje, malo slabše ko v srečnejših deželah in mnogo boljše ko marsikje drugod. In če ni boljše, ko vemo, da bi lahko bilo, ali ne nosimo ogromen del soodgovornosti

mi sami, ki z malimi izjemami kažemo v Beogradu vso svojo učenost in kulturo v tem, da nič ne delamo in da v domovini z raznimi gesli in frazami si igramo velike lujake, kojih prapor je zloba in neresnost.

Nesreča je hotela, da je velik del našega naroda zaslužjen v kulturni Italiji, en del pa v svobodni republiki Avstriji. Kako srečni so ti naši bratje, kako mirni in pridni, znajo služiti, ker so bili tako naučeni, mi pa ne znamo v svoji hiši gospodariti, ker še nismo nikdar gospodarili.

Nihče ne bo trdil, da se od srbske strani v procesu našega uedinjenja in složitve v eno skupno veliko državno telo, ne bi delale tudi težke hibe in napake, vsi vemo, da je treba mnogo čiščenja na celi črti, pri nas tudi, vsak pa mora pritrditi, da je predpogoj napredka globoka stvarnost in absolutna dobrohotnost brez onega strašnega cinizma, ki ga sejejo gotovi ljudje po Slovenskem. In neke temeljne baze, brez koje ni življenja, iz koje lahko izhajamo vsi, nam absolutno treba: to je naša današnja ustava. Vsa ona četa Velikih Slovencev, ki danes vpije na široka usta, ne dela pa tam, kjer je dela ogromno, nam dnevno prinaša več škode, ko morejo najboljši možje celo življenje popraviti. Tudi tu so gotove meje, preko kojih se ne sme, in ako se ciniki, fantasti in samoljubneži igrajo s svobodo in usodo naroda na tako brezvesten in kazniv način, ni nobeno sredstvo prehudo, da se to zatre. Večina naroda želi red in mir, da more delati. Za bolezen treba zdravila, kdor bolezen zanemarija, umre, ker narava noče delati čudežev...

V naslednjem pismo češkega legijonarja:

»Osupnila so me poročila o čeških komunistih. Ali je zares mogoče, da so pri nas doma taki zaslepljeni, ki si jemljejo za vzor brezkončno rusko nesrečo? To morejo biti le ljudje, ki so ali popolnoma zaslepljeni in blazni, ali pa ljudje, ki so od naših sovražnikov plačani. Najbolje bi bilo, da pošljete naše češke komuniste sem v Rusijo, bodite uverjeni, da bodo že prvi teden ozdravljeni. Ravno kar so prišli tusem v Harbin begunci iz osrčja Rusije. Ne želim Vam, da vidite te bedne ljudi. Zgodovina človeštva ne pozna lakote. kakoršna razsaja danes na Ruskem. Svoboda človeka v boljševiškem režimu je taka, da se vsaka beseda proti boljševikom kaznuje s smrtjo, pri tem se ne dela razlike

likatna vprašanja, katera so obravnavale dame v njihovi navzočnosti. Nekateri so kazali z grbančenjem čela ali grizenjem ustnic nejevoljo nad temi stanki.

Od zadaj se je režal Romaninov norec, oblečen v škrlatno obleko z dvokoničasto kapo do ušes, na kateri so viseli zvončki, poslušnim soprogom.

Vse se je bliščalo in lesketalo v dvorani, raznovrstne barve so odsevale iz zbrane množice, sem in tja se je slišalo glas kovinastega pasu ali šumenje peres na pokrivilih, vmes pa se je čulo ljubko šepetanje, zvenk kakega meča, ali glas strune.

Grofica Phanetta se je veličastno vzdignila ter nagovorila dame, ki so jo obkoljevale:

»Sestre moje, čudno je, da Clermonda des Iles-d'Or še ni prišla. Kakšna skrb jo je zadržala?«

Medtem ko so se dame med seboj pogledovale, je stopil korak naprej trubadur Bertrand d'Alamanon, čez oči je imel privezan trak iz rudeče svile, ki je bil ženski pas in mali deček je vodil zadovoljno tega slepca.

med možem, ženo ali deco. V Irkutsku samem je bilo v enem letu ustreljenih 5000 ljudi. Neboljševiški listi ne smejo izhajati, prepovedani so vsi shodi in vse manifestacije, pisemske tajnosti ni, vsaka opozicija se kaznuje s smrtjo. Najbolj trpijo delavci ter sploh delovno ljudstvo, za delo brez nedelj in odpočitka dobivajo kos kruha in malo moké, njih rodbine jim umirajo gladi. Največji sovražniki komunizma v Rusiji so danes ravno delavci. V hiši, kjer živim, sem naletel na postarno ženico, ki me je prosila pomoči. Na moje vprašanje, odkod je, mi je rekla, da je begunka iz Krasnojarska iz sovjetske Rusije. Njen mož je bil delavec in imela sta devet otrok. Bil je invalid iz ruske vojske. Ko mu je rodbina gladi umirala, se je potožil, kako bo živeti pod boljševiško vlado, pod takimi razmerami. Te njegove obupne tožbe je nekdo javil oblasti, in mož je bil za to ustreljen. Smrti obsodbi sta morala pristostovati njegova dva sina, osemindvajsetletna fant, ki sta na ukaz komunistov morala gledati, kako se kaznuje nezadovoljnost s komunističnim režimom. Starejši sin se je po usmrtni očetovi obesil in uboga žena je ostala sama z osmimi otroci. Njena najstarejša hčerka je bila vdova po ruskem oficirju, ki je padel junaške smrti pred Pšemyslom. Ko so boljševiki izvedeli, da je to vdova po carskem oficirju, so jo zaprli in v zaporu je podlegla legariju. Tri druge hčerke (16, 12 in 9 let) so padle kot žrtev komunističnih vojakov na spolnih boleznih. Dve najmlajši hčeri ste umrli lakote. Tako izgleda življenje v boljševiškem rajju. Ko smo starki dali moke, čaja, sladkorna in stare obleke, nam je hotela poljubovati noge... Vsak oče, vsaka mati bi morali prokleti svojega sina, ako bi poskušal delati za boljševiško revolucijo, za utopije komunizma.

Po vsem tem, po vseh mojih dolgih popotovanjih, kjer sem videl že toliko tujih mest in krajev, si želim danes nazaj na Češko kot še nikdar doslej. Povem Vam, da se nauči človek na tujem svojo domovino in svoj narod ljubiti.

Prihod kraljeve dvojice v Slovenijo.

V četrtek ob 2/23. uro se je odpeljala kraljeva dvojica iz Beograda skozi slavenske in hrvaške ravnine proti Sloveniji. Že ob 1/2. uri ju je pričakoval narod v Mitrovici ter iskreno vzklikal.

»Kaj!« je zakričal in vzdignil roke proti stropu, igralci pa so mislili, da hoče začeti peti in so udarili na strune. »Kaj, moja dama ni tukaj?«

Ko je poljubila kakor navadno svoj škofovski križ predno je začela govoriti, je posredovala Alaelta de Meolhon:

»Grofica des Iles-d'Or se je šla zjutraj sprehajati v oljni gozd okrog gradu. Morda se mudi, ko posluša petje ptičkov ali žuborenje vrečev.«

»To je verjetno,« je rekla Phanetta, brez dvoma se ne bo dolgo zakasnila. Sicer je pa sodni zbor zbran v zadostnem številu, da sodi. Stranke naj vstopijo.

Nastala je zmeda in vrišč med zbranimi; skozi glavna vrata, na stečaj odprta, sta stopila gospodična, ki je bila zelo mlada in lepa, na glavi jo je dično pokrivalo iz poljskih cvetlic in star gospod, oblečen v usnjato suknjo, podloženo z lisičjo kožo, bil je grbast.

Grofica Phanetta jima je dala znamenje, naj se približata.

»Kdorkoli sta, ki prideta vprašati našo modrost, ali prisežita, da sprejmeta

ko se je ustavil vlak za nekaj minut. V Zagrebu je počakal vlak nekaj minut, a kralj in kraljica sta bila že pri počitku. V Zidanem mostu je bil prvi sprejem kraljevega para v Sloveniji. Kraljica Marija se je pokazala smehljajočega obrazu pri oknu, poleg nje je stal kralj Aleksander. Ko so zagledale belo oblačene deklice kraljico, so jo obsule s cvetjem in ji mahale z rokami. Kraljica je bila tako ginjena, da je povabila k sebi v vagon dve deklici s krasnimi šopki v rokah, ju dvignila in pristrčno poljubila. Kmalu na to se je odpeljal vlak, vse postaje so bile okrašene z zelenjem, povsod na železniških postajah je bilo polno ljudstva, ki je pozdravljalo mimovzeči vlak z živjo-klici.

V Ljubljani na peronu je bilo zbrana toliko občinstva, kolikor ga je moglo na prostorni peron. Ob 12.30 se je pripeljal izvidni vlak, ki je iz štirih vagonov broječ peljal s seboj štiri dvorne automobile. Točno ob 12.48 je privožen dvorni vlak, obstoječ iz devetih vagonov na zelo lepo in lično okinčano postajo. Viharno pozdravljanje občinstva je začelo. Velika lokomotiva je bila vsa v girlandah in zelenju. V petem vozu sta se pokazala lepa kraljica in kralj. Ko so mlade deklice to zapazile, so hitele k vozu in obsule kraljico s cvetjem, kraljica je sprejemala šopke in se ginjeno zahvaljevala. Vitko telo kraljice z dolgo, gosto kito na glavi, je oblečeno v priprosto sivo popotno obleko. Tudi kralj je radostno odzdravljat. Ko je začelo občinstvo peti našo državno himno, je navdušenje priklopelo do vrhunca.

Od kolodvora v Šiški do Dravelj se je zbrala skoro vsa Šiška na obeh straneh železniškega tira. Potrežljivo so čakali ljudje po eno uro ali še več, dokler ni pridrdral dvorni vlak. V tem trenutku je pokazalo ljudstvo vso svojo ljubezen do kraljeve dvojice, burni vzkliki so pozdravljali ljubljeno naroda, ki sta stala pri odprtem oknu in prijazno odzdravljala. Šent Vid, Medvode in Škofja Loka so se kosali med seboj. V Kranju je množica naravnost obsula kraljevi voz s cvetjem, narodno ženstvo pa je pripelo na voz velik venec iz cvetja, na trobinem traku je bil napis: Narodno ženstvo iz Kranja.

Ob 15. uri je sprejel raj Jugoslavije, Bled, kraljeva gosta. Bleiči so se potrudili, da napravijo vse, da kar najsijajneje sprejmejo kralja in kraljico. Sokol je prišel korporativ, z moškim in ženskim naraščajem. Navzoča je bila tudi požarna bamba. Pred postajo je bil prostor po-

brez mrmranja odločitev Dvora in da izvršita, kar se vama bo naložilo brez zamude, opustitve ali zvijače?«

»Pri očesu orla, ki ga nosim v svojem prstanu, prisegam!« je odgovoril gospod.

»Jaz prisegam pri lasu Nedolžnega, ki ga imam pri sebi,« je rekla dama zmendeno.

»Kateri vaju toži?«

»Jaz,« je rekel on.

»On,« je rekla ona.

»Ali tožite brez pomoči, ali si hočete izbrati zagovornika?«

Gospod je odgovoril:

»Jaz bom tožil sam.«

»Jaz se hočem sama zagovarjati,« je zatrjevala dama.

Nastala je velika tišina in stari gospod je začel, držeč z roko držaj svojega meča:

»Tisti, ki me nazivlja Apollin de Boisgaillard, pozna dobro moje ime in tisti, ki pravi, da sem vodil marsikateri boj proti britanskim kavalirjem, najboljšim kavalirjem na svetu za tem v Provenči, pozna dobro mojo zgodovino.

Catulle Mendès:

Kamen preskušnje.

(Iz francoščine.)

(Dalje.)

Kavalirji so nosili slavnostno opravo, čez katero so imeli ogrnjen neke vrste plašč iz krasnega rudečega, zelenega ali modrega blaga. Mani vojaško so bili opravljeni, čeprav se je marsikateri izmed njih proslavil na turnirjih, trubadurji, oblečeni so v obleke iz velurja ali satina in če so govorili, so se jim majata pavova ali fazanova peresa na pokrivalih. Ne daleč so pazili igralci, katere se je poznalo po kitarah in harfah, na najmanjši migljaj svojih gospodov, pripravljeni udariti na strune, kakor hitro bi se začelo recitirati verze.

Blizu vhoda so bili zbrani soprogi, grofi in markiji, večina že bolj v letih. Iz usmiljenja se jih ni hotelo izključiti od slavnosti, pri katerih bi mogli igrati le zelo žalostno vlogo. Zabičali so jim statično mirno samo kot gledalci ter se nikdar vmešavati v razgovore, ker niso bili zmogni za ljubezen, poslušajo naj le de-

grnjen s preprogami, ki so jih posule Sokolice s cvetjem. Med tremi postavljanimi slavaloki je nosil srednji inicijale A. M. Iz vlaka je stopila prva kraljica, za njo kralj, Vlado svetnik dr. Andrejka in okrajni glavar Mencinger sta in pozdravila. Na peronu so pa pričakovali kralja in kraljico general Maister, polkovnik Daskalović in občinski zastop. Hčerka poslanca Popoviča, Olga, je poklonila kraljici krasen šopek. Med ovacijami ljudstva — zlasti je občudovala kraljica pestre narodne noše — je kraljeva dvojica sedla v avtomobil in se odpeljala s spremstvom v gradič Svobor. Pred gradom sta se pa znašla nenadoma pred »šrango«. Vrli Gorenjci so hoteli pokazati ljubljenu kralju in kraljici, da se treba na Gorenjskem odkupiti. Posestnika Vinko Jan in Zgor. Gorij in Alojzij Papler sta »šrangala«. Jakob Kocjančič in Josip Zajc pa sta držala iz cvetja spleteno vrv. Ko sta prva dva natočila kozarec vina in ponudila kralju in kraljici je kralj radosten trkal in rekel: »Pozdravljam slovenske seljake, ki jih iskreno ljubim. Z veseljem sem prišel po poroki najprej med nje!« Ko je kraljica videla to pristrčno udanost in nesebično ljubezen našega kmeta, se ni mogla zdržati ter je veselja jokala. Kralj in kraljica sta šla nato v grad, ljudstvo pa se je med prepevanjem narodnih pesmi polagoma razšlo. Ob pol 12. uri sta napravila kralj in kraljica avtomobilski sprehod in se odpeljala proti Lescam, pri katerem sprehodu je šofirala kraljica Marija sama. Ljudstvo ju je povsod navdušeno pozdravljalo.

9. junija je proslavil Bled na izreden lep način prihod kraljeve dvojice. Tisoče ljudi je prišlo z Gorenjske in iz Ljubljane je proti večeru pripeljal poseben vlak nad 1000 obiskovalcev. Vse je okrašeno z zelenjem in venci, raz hiš plapolajo zastave. Ko se je zmrčilo, je začel ves Bled v bajni svetlobi. Povsod so gorele girlande električnih žarnic, v oknih so pa prijazno svetile sveče in lampjoni. Tudi na kraljevem dvorcu so začele luči. Ob 8. zvečer se je pričelo pomikati veliko brodovje krasno dekoriranih in razsvetljenih čolnov proti kraljevi vili. Sokolska ladja je imela napis: »Sokol kralju in kraljici.« Na čolnu, na katerem je bila godba, sta bili pritrjeni inicijali A. M. Onkraj nasproti dvoru je gorel močnejši kres, za katerim je bil postavljen kraljevi grb iz luči in svetli inicijali A. M. Po raznih bregovih in vrhovih so goreli kresovi, ki so jih zažgali kmetje okoliških vasi. Kresovi so goreli tudi na pobojnih Stola in Begunjsice. Na gradu so zagrmeli topiči in iz čolnov so se pričele dvigati krasne rakete, bengaličen ogenj je večkrat razsvetil jezero in okolico. Godba je igrala in veselo petje je odmevalo iz čolnov. Pri kraljevi vili so zapeli pesem: »Otok bleški, kinč nebeški.« Otok se je v tem trenutku zasvetil v bengalični luči, ki se je odbijala od jezera in prelivala v raznih barvah. Godba je zaigrala našo in rumunsko himno. Mnogiža je neprestano pozdravljala kralja in kraljico, ki sta na balkonu vživala prekrasen pogled ter se ginjena za tako pristrčno ljubezen zahvaljevala. Ko so ladje defilirale pred kraljevim parom, so se vrnile na drugi breg. Tako krasne svečanosti in čarobne noči Bled še ni videl.

Posedujem tri gradove ob Roni, tri hiše proste davka v mestu Saint-Rémy, dve posestvi v alpski dolini...«

»In grbo na hrbtu« ga je prekinil norec.

Gospod pa ni slišal in je nadaljeval: »Sedem let je poteklo, ko sem nekoga lepega jutra v Velikonočnih praznikih srečal na vrtu gospodično, ki je tu navzoča, prosil sem jo, trikrat se ji priklonivši, naj mi da prostovoljno en poljub. Odgovorila mi je, da je še otrok, da mi še v tej starosti, v kateri se poljubuje, odtrga la je jablanov cvet in mi ga vrgla rekoča, ko bode postala deklica godna za ljubezen, se ne bo branila podvreči se moji volji ter da jo bom imel za ljubico, če ji prinesem cvet nazaj. Zapomnil sem si njeno obljubo, veliko mesecev je preteklo. Ko sem prišel zopet k njej, sem jo spomnil njene besede. Ona se pa ni nič zmenila za mojo prošnjo in je smeje odšla. Ker je položaj tak, sem se zatekel, presvitle dame, k vašemu sodišču, povdarjam, da je moja pritožba upravičena ter da mora dama izpolniti svojo besedo in me poljubiti. (Dalje prihodnjič.)

O islamu.

(Predavanje Ed. Šimnica na celjskem Ljudskem vsenčistišču.)

(Dalje.)

Samo Chadiža, hčere, nečak Ali, adoptiranec Seid in malo Mekkanecv je verjelo v njegovo poslanstvo. Med uglednimi Mekkanci je pridobil trgovcu, poštenega bogatega Abu Bekra, ki je bil pozneje prvi kalif in mladega Otmana, poznejšega tretjega kalifa. Drugi verniki so pa bili večina sužnji, med njimi Abesinec Bilal, ki je bil prvi Muezzin občine in žena, ki jih je pridobila Chadiža.

Korejšiti so se malo brigali za novo versko gibanje. Nekateri kakor El-Valid in Abul - Hakam Amr, ki ga je Mohammed imenoval Abu Zahel, očeta norosti, so zahtevali od njega čudeže in izvršitev žugajoče kazni in so ga nazivali sleparja in prismojenega pesnika ali še celo obsedenca. Sovraštvo Korejšitov je pa narastlo, ko je začelo naraščati število Mohammedovih privrženecv in so kot varuhi Kaabe imeli vsled manjšega dohoda romarjev precej škode. Začelo se je pravo preganjanje, Mohammed jim je svetoval, naj ga javno zatajijo ali naj pa bežijo. Tako je bežala stoterica z Otmanom v Abesinijo. Krščanski neguš jim ni hotel dovoliti bivanja. Odposlanci so citirali med verzi besede Kristusove in pridobili neguš za se. Vsled vedno silnejšega preganjanja je sklenil Mohammed poravnavo z nasprotniki. Korejšiti so ga priznali za božjega poslanca pod pogojem, če prizna tri glavna božanstva sosednih rodov Allato, Manato in El-Uso. V 53. suri V. 19. do 22 je govoril:

Kaj menite vi o Allati in El-Ussi
In o Manati, o tretji boginji?
To so visokoleteči labudi.

In resnično od njih zagovora je kaj upati!

Drugi dan se je pa skesal, stopil pred ljudstvo in popravil 21 in 22 verz: Ali naj vam bodo sinovi in njemu hčere, To bi bila krivična razdelitev.

Povdaril je, da ga je satan premotil. Kakor hitro je spremenil te besede, se je sovraštvo do njega še bolj povečalo, vendar niso upali nič ukreniti proti njegovemu življenju, ker ga je njegova družina zvesto čuvala. V Abesiniji so kmalu zvedeli, da se je vsa Mekka spreobrnila, zato so sklenili begunci, med njimi Otman, da se vrnejo. Ko so dospeli v Mekko, so videli, da so razmere slabše ko preje in jim ni kazalo nič drugega, kakor iti zopet v Abesinijo. Posrečilo se je pa Mohammedu, da je pridobil dva zelo vplivna moža, hrabrega strica Ha'msa in mladega, ognjevitiga Omarja, poznejšega drugega kalifa. Mohammed je začel s svojimi verniki službo božjo pred Kaabo. Zato so nastopili njegovi sovražniki in proglasili hišo Hašima, Mohammedovega privrženca, z izobčenjem in bojkotom glede zakona in trgovine. To je trajalo dve leti. Cela hiša Hašimova je morala bežati v ozko dolino Abu Taliba, le začasa romanja v Mekko so se smeli prikazati. Ker so vsled tega obubožali in ker je imelo mnogo Mekkanecv vsled sorodstva z njimi sočutje, so preklicali izobčenje.

(Dalje prihodnjič.)

Politične vesti.

»Naša Vas«, ki izhaja v Celju na Slovenskem v tiskarni A. Rodé, koje glavni urednik je g. dr. Anton Novačan piše v št. 30. z dne 8. junija 1922 o poroki jugoslovanskega kralja tole in takole: Danes v četrtek dne 8. junija 1922 se vrši v Beogradu slavnostna poroka kralja Aleksandra z rumunsko princezino Mariolo, ki je nečakinja bivšega nemškega cesarja Viljema in potomka nemškega rodu Hohenzollern - Sigmaringen. S tem stopa dinastija Karadjordjevičev v sorodstvo s skoro vsemi knezi Evrope. Državni uradi počivalo in trgovine so zaprte. Povodom poroke se izvrši širša amnestija. Poroka kralja z rumunsko princezino je brezdvomno tudi političnega značaja. Poročne svečanosti bodo stale našo državo velikanske svote denarja.

»Avtonomist«, ki izhaja v Ljubljani ter je v duševnem in političnem sorodstvu z »Našo Vaso« piše o tem sledeče: Himen. V četrtek, dne 8. tm. se je v Beogradu poročil kralj Aleksander z rumunsko princezo Marijo, iz rodbine Hohenzollern. Bile so velike svečanosti,

parade, razsvetljave in ostalega dovolj. Opazilo se je, da češkega prezidenta Masaryka pri tej priliki ni bilo v Beograd; prišel pa je njegov predvideni naslednik Beneš. Tej poroki pripisujejo zunanje političen pomen: trajno zvezo naše države z Romunijo — proti Bolgarom. Pravijo, da bo po svečani poroki kmalu konec dosedanjim političnim vankam v državi. St. M. Protič napoveduje nove volitve že za to jesen. Toda mi — odkrito rečeno — v to še ne verujemo zaradi prevelike »trimogliavosti« — Hrvatov, ki pravijo, da v Beogradu niso ničesar izgubili in pozabili. Verjetno je torej, da bodo politični medeni tedni trajali še precej dolgo. — Poročencema obilo sreče!

Kraljeva poroka. Kralj Aleksander se je v četrtek oženil. To ni nič posebnega ampak se vsakemu moškemu lahko pripeti, nekaterim nepoboljšljivim celo po večkrat, in mi tega dejstva ne bi niti za beležili, ker je poroka privatna zadeva. Ampak nekaj drugega nam sili pero v roko. Pri poročnem obredu je bil navzoč tudi gospod minister Pucelj, kar je dalo svečanemu obredu še prav poseben sijaj.

V l. 1922., ko še niso posušene solze slovenskega trpljenja iz nemške sužnosti, smejo tako pisati listi v slovenskem jeziku, in ni oblasti ne v Celju ne v Ljubljani, ki bi to preperečila. L. 1922 se smejo listi, ki se tako norčujejo iz predstavnika naše države, tiskati v tiskarnah, ki se imenujejo slovenske, ki živijo od slovenskega dela, in časopisi ki tako pišejo, imajo inserate od tvekd, ki se imenujejo slovenske. Da je tako, je prav, ker družega nismo vredni Slovenci, dokler smo taki, in prav bi bilo, da bi tak narod, ki to gleda in vzdržuje, s svojimi brati vred onstran državnih mej hlapčevsko služil Nemcu in Lahu, svobode nismo vredni Slovenci, dokler cvete pri nas taka neznačajnost, dokler tako pljuvamo na našo narodno čast.

Katoliški politični shodi so bili nekdanj specialiteta svete kranjske dežele. Zadnji čas pa so začeli naši nemirni duhovniki z njimi operirati tudi na Štajerskem. Ven s politiko iz cerkve, v cerkev spaca beseda Božja, nauk ljubezni in resnice, duhovniki ki uganjajo v cerkvi politiko spadajo pred obtožno klop. Značilno za čase in vernost duhovščine je, kako malo spoštuje hrame božje. Sedaj napoveduje tudi dr. Novačan republikanske katoliške shode, bo zanimivo, kdo bo bolj branil vero in cerkev ali klerikalna duhovščina ali republikanski dr. Novačan. Ljudstvo se razburja nad to zlorabo cerkve v politične namene, in vera, resnična prava vera med narodom gine po zaslugi slabih učencev Kristusovih. Kdaj pride oni, ki bo te slovenske farizeje in pismarje izgnal iz templja? Ali bo to bodoči naš mariborski škof!

Slovenski demokrati in slovenski Velenemci v objemu. Tako zna poročati ljubljanska »Nova pravda«. In poslušajte, iz česa se vidi tajna zveza: iz neke notice, ki jo prinaša celjski nemški list o nastopu g. Kamenaroviča v slovensko javno življenje. Politik zares ne sme biti samo brijten ampak tudi iznajdljiv, ali domače rečeno, neumen, potem je pa že zrel za Novopravdarskega poročevalca. O blagor ti slovenska zemlja, blagor tebi delovno ljudstvo, da ti je dano slišati toliko resnice, ki je vsi drugi ne poznajo.

Učinek kraljevega sprejema v Sloveniji na Zagreb. Ko je »Pokret« v št. 134 od 10. t. m. popisal potovanje in krasen sprejem kraljeve dvojice v Sloveniji in na Bledu pripomni: Zagrebčan bodo ta dogodek brali z bolom v duši, da niso imeli prilike, da tudi oni svečano pozdravijo svojega kralja in kraljico. Blokaši ne bodo mogli nikdar oprati svoje sramote, da so se abstirirali od proslave kraljeve ženitbe. Hrvatski kmetje bodo sami obračunali s svojimi norimi »voditelji« v najkrajšem času. Zapomnite se to republikanci, avtonomisti in drugi protidinastični elementi.

Protič in Radič sta se spila. »Radičkal« 10. tm. objavlja članek, v katerem povdarja Protič, da je hrvatskim politikom očital njihovo teorijo o treh narodih, ki je v nasprotju z idejami najboljših hrvatskih sinov ter da je memorandum bloka mnogo škodil ugledu naše države, koristil pa nikomur. Pri sestanku med Protičem in Radičem se je Radič razjezil in šel iz sobe z besedami: »Z Bogom, sad nemamo ništa više, da razgovaramo.«

Celjske novice.

Mestni občinski svet v Celju ima v ponedeljek 12. tm. ob 18. uri v mestni posvetovalnici proračunsko sejo.

Povodom kraljeve poroke je mestna občina obdarila mestne občinske reže.

G. narodni poslanec dr. V. Kukovec se je mudil par dni v Celju, odkoder mora zopet v Beograd radi važnih političnih poslov.

Povodom poroke Njegovega Veličanstva kralja izdana amnestija se je grede jetnikov okrožnega sodišča v Celju izvršila 8. t. m. ob 11. uri dopoldne. Po predsedniškem nagovoru je bilo izpuščenih 31 jetnikov, ki so odpust kazni z navdušenimi klici »živijo kralj Aleksander, živela kraljica Marija« vzeli na zna nje.

Pevske vaje v Celjskem pevske društvu se pričnejo zopet jutri (sredo) 14. tm. Gg. pevke in pevce vabimo k polnoštevilni udeležbi, ker se bo priredil tekom julija koncert. Prihodnji teden zabavni večer po dogovoru. Začetek vaj ob 20. uri. — Odbor.

Glasbena Matica v Celju priredi v soboto 24. junija zvečer ob 20. (8.) uri v mestnem gledališču glasbeni koncert. Predprodajo vstopnic prevzame iz prijaznosti knjigarna Goričar in Leskovšek.

Splošna org. voj. invalidov poverjenstvo v Celju, se vsem darovalcem mesta Celja in okolice najtopleje zahvaljuje, kateri so pri naši prireditvi dne 21. maja pri Špajzarju na Lavi sodelovali in prispevali. — Odbor.

Po dolgočrajni suši, ki grozi uničiti vse nasade na polju in v vrtovih, je večer padlo nekaj dežja.

Dva vloma. Neznani zlikovci so vlomili od sobote na nedeljo pri Ropasu v Gosposki ulici in v Mestnem vrtu v slaščičarno. Sploh se množi zadnje dni v našem mestu tatvine.

Iznana sta iz naše kraljevine Ludvik Bajec v Italijo in Lichtenegger, bivši uradnik Trboveljske družbe v Avstrijo.

Dopisi.

Meščanska šola v Vojniku. Kakor smo že poročali, obeta akcija za ustanovitev meščanske šole v Vojniku najlepše uspehe. Ta šola ne bo služila samo vojniški trški občini, temveč celemu širokemu okolišu sosednjih občin, kojih težišče je Vojnik, kjer je tudi župnija velike občine Škofjavske. Kdor ve, v kakih narodnoznanstvenih šolskih in društvenih razmerah smo tu krog Vojnika in v Vojniku samem živeli ves čas do prevrata, mora ustanovitev meščanske šole iz narodnovzgojnega stališča kar najiskrenejše pozdraviti. Čudimo se te da se ljudstvo, ki je za šolo vneto, bega in plaši, da bo moralo plačevati milione za šolo. Tako se ne dela za narodov napredek v krajih, ki so narodno in šolsko zaostali, da takim strašilom verjamejo. Mi nikakor ne bomo tega brezvestnega početja dalje gledali, ker stojimo na stališču, da se gre za stvar in ne za osebe, in šola nam je več ko osebe!

Laško. Kraljevo poroko smo tudi v Laškem proslavili nad vse sijajno. Na poziv županstva so že v sredo opoldne zaplapolale raz javnih in privatnih poslopij zastave v državnih in narodnih barvah. Videli smo, da i v tem pogledu napredujemo, kajti le malo hiš (n. pr. Fretze, Weber i. dr.) je bilo brez zastav. Okna so bila okrašena s cveticami in venci, na večer pa, ko so prvi streli odmevali raz starega grada, je začel trg v tisočih lučih. Gasilno društvo je priredilo bakladio, kateri se je pridružil tudi naraščaj z lampijoni. Ulice so se napolnile občinstva, ki je navdušeno vzklikalo kralju in kraljici. V četrtek je bila slovesna služba božja, ki se je je udeležil občinski odbor z županom na čelu, dalje predstavniki raznih uradov, Gasilno društvo in mnogobrojno občinstvo. Zvečer je bil koncert, ki je dobro uspel. Laško prednjači našim podeželskim občinam.

Iz Slovenigradca nam poročajo: Na dan kraljeve poroke se je vršil pri okrajnem glavarstvu v Slovenigradcu ustanovni občni zbor protituberkulozne lige za slovenigraški politični okraj. Udeležba je bila mnogobrojna iz mnogih občin slovenigraškega sodnega okraja, prihiteli so pa tudi zastopniki iz šoštanskega in marenberškega okraja, ter so kazali

globoko razumevanje in živo zanimanje za novo ustanovljeno društvo. Predsednikom društva je bil soglasno izvoljen okrajni glavar dr. Marko Ipavc, podpredsednikom pa primarij tukajšnje javne bolnice dr. Vinko Železnikar. Tajnikom je bil izvoljen okrajni tajnik Miroslav Peteršek, blagajnikom pa okrajni tajnik Štefan Blažič, oba iz Slovenjgradca. Odborniki društva so: Mestni župnik Alojzij Čížek, v Slovenjgradcu, notar Matija Marinček, župan v Šoštariju, inž. Franjo Pahernik v Vuhredu, tovarnar Franc Pototschnig v Slovenjgradcu in lekarnar Karol Rebil v Slovenjgradcu. Namestniki: župan Franc Marčič v Slovenjgradcu, župan Ivan Prdan v Marenbergu, živinozdravnik Peter Riharič v Šoštariju, Ivan Guzej, župan v Št. Janžu, Ivan Arel, župan v Starem trgu. Pregledniki: Upravitelj Lovro Vavpot v Slovenjgradcu, ter ravnatelj Franc Vrečko v Slovenjgradcu. Predsednik društva je v svojem govoru naglašal važnost historičnega dne kraljeve poroke ter omenjal, da pričenia Slovekoljubna novo ustanovljeno društvo svoje živahno delovanje ravno tega dne in v spomin na kraljevo poroko. Primarij dr. Vinko Železnikar je vrtal smernice, v katerih bo treba iz zdravniškega stališča delovati proti tej pogubonosni boleznici v slovnjgraškem pol. okraju, ter izjavil, da je pripravljen predavati o tuberkulozi na željo občin in prebivalstva. Priglasilo se je že več ustanovnikov s prispevki po 4000 K; drugi so prispevali po svojih močeh; članarina znaša letno pet dinarjev. V kratkem bodo razposlani oglasi in pozivi občinskim predstojništvom, župnim uradom, šolskim vodstvom in orožniškim postajam pol. okraja s pozivom kar najintenzivnejšega sodelovanja ter živahne agitacije v proevit društva ter korist revnim, na tuberkulozi obolenim.

Kostrivnica. (Zaradi kupice - smrt.) Po stari navadi so si ga naši fantje na binkoštni pondeljek privoščili malo čez mero. Med popivanjem in trkanjem se jim je strla kupica, vsled česar je nastal hrup in pretep z noži. Gostilničarju Albertu Ogrizku pa se je vendar posrečilo, da je eno skupino pretepačev spravil na prosto in vrata zaklenil. Ko so se fantje zunaj zavedli, da so sami na cesti, navahili so s plankami in kamenjem na okna in vrata, še-le ko je začel gostilničar streljati, so se umirili in navidezno odšli. Komaj pa je druga skupina v mraku odšla in se le malo oddaljila, napadli so jo skriti nasprotniki. Začel se je nov pretep, pri katerem se je posebno odlikoval Šketov iz Zagaja. Obdelal je z nožem Šekličevega iz Drevenika tako, da bo le težko okreval. Ivana Oseka pa, mirnega fanta, ki je le slučajno začel v družbo, je sunil dvakrat z nožem, drugič v prsa in nesrečni fant je v par minutah izkrvavel in izdihnil. Krvi je bilo dosti, pretepači so se razšli. Osek jo je z enim tovarišem mislil takoj potegniti čez mejo, a orožništvo iz Rogaske Slatine jima je bilo pod vodstvom odločnega stražmojstra Muršeca takoj za petami in ju še tisti večer spravilo na varno. Krivda zopet alkohol in preveč denarja med mladino.

Smartno ob Dreti. Tukajšnji župnik je v nedeljo 4. jun. odredil darovanje v cerkvi za veliki takozvani »Katoliški shod«, ki se ima vršiti v Nazarijih. Gospod župnik! Zapomnite si, da smo danes v dvajsetem stoletju in ne več v časih, ko se je dalo iz bednega kmeta izvleči zadnjo paro za dobro voljo onih, ki se nam kmetom dobrikoajo, a nam obenem grob kopljejo. Za take namene nimamo denarja vsaj mi ne. Če pa hočete dati iz svojega žepa (kar se pa najbrž ne bo zgodilo) svobodno vam, saj se gre za vašo stvar. Dobro vemo, da so volitve pred durmi a »hudič« na straži, da takoj pobaše onega, ki se ne pokori poveljem iz farovža. Nedeljske pridige imajo vedno boli politično obliko. Kancelparagraf! Kje si?

Kino Gaberje. Torek 13., sredo 14. in četrtek 15. junija velika detektivska drama v 6. dej. »Trety Harry Hill«.

Prosveta.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

V torek 13. junija ob 8. uri zvečer abonement predstava »Bratje sv. Bernarda« s sodelovanjem orkestra Celjskega godbenega društva; igra se v sredo 13. junija ponavlja in izvenabonement.

Sokolstvo.

Sokolsko društvo Št. Jurij je priredilo dne 25. maja 1922 pešizlet k bratu načelniku Kovačiču na Sliynico. Izlet je dobro uspel, čeravno se je na vso moč trudil gostilničar nasproti, strasten konkurent, znan po svojem napačnem Nemcem prijaznem mišljenju, da bi to dobrodelno, nedolžno in mirno prireditel kakorkoli preprečil ali vsaj zmanjšal. Ta namen se mu je seveda ponesrečil, četudi je povabil Emil Grasselli nekatere svoje somišljenike iz Celja, da bi mu pomagali nasprotovati. Toda vse mu ni nič pomagalo. Naš izlet se je vršil lepo in dobro kljub vsemu temu. Vendar se bomo Sokolu »prepričajnega« Emila dobro zapomnili. Če bomo pa še kedar tam podobnega priredili in se bo naše povabilo na tak način odzvalo, ščuval proti nam in celo izzival kakor tokrat, tedaj bomo drugače zagodili s tem »vnetim« Jugoslovonom! Zaščitnik Sokola Št. Jurij.

Sokolska prireditel v Št. Pavlu pri Preboldu v nedeljo 10. t. m. je uspešno prav lepo, Sokol je lahko z nastopom in obiskom povsem zadovoljen. Obširnejše poročamo.

Obrtni vestnik.

Obrtniški sestanek se ta teden vrši v sredo 14. junija zvečer ob 8. uri v gostilni g. Poderžaja na Bregu. Na dnevnem redu bode zopet predavanje radi katerega se obrtništvo vabi k mnogobrojni udeležbi.

Občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva v Celju. V nedeljo 11. junija se je vršil v celjskem Nar. domu 29. redni društveni občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva. Udeležba je bila tokrat precej skromna, kar je g. predsednik Ivan Rebek v svojem pozdravnem nagovoru posebno poudarjal. Na zboru je bilo zastopano tudi Slov. obrtno društvo iz Brežic po delegatih gg. Greglu in Novaku. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je društvo v zadnjem času posebno koncentriralo svoje delovanje na to, da se v Celju čim prej ustanovi vajeniški dom, ki bi bil za nadaljnjo vzgojo obrtniškega naraščaja neprecenljive važnosti. V to svrhu je že ustanovljen s sodelovanjem društva poseben fond, katerega upravlja kuratorji pri ekspozituri urada za pospeševanje obrti v Celju. Podane so najboljše nade, da se bo ta fond v kratkem znatno zvišal. Da se dovede ta splošna želja celjskega obrtništva, se je na zboru izvolil v okviru društva tudi poseben odsek, ki se ima brigati za nakup ali stavbo primernih prostorov za vajeniški dom. Društveni tajnik je izrekel upanje, da bo vsa naša javnost gotovo pokazala razumevanje za to velepomembno akcijo in bo delo primerno podpirala. Razveseljivo je bilo vključ v velikim izdatkom, ki jih društvo ima, tudi poročilo o stanju blagajne. Vsled nujno potrebne zvišanja članarine od 72 na 260 K, katero se je moralo izvršiti s 1. januarjem, je sicer nekaj članov iz društva izstopilo, vendar pa društvo ni zaradi tega trpelo nobene škode, ker so pristopili novi člani, tako da je danes število plačujočih članov celo večje, nego je bilo v preteklem letu. Poročevalec je izrekel nado, da bode zavest potrebe obrtniške društvene organizacije ob sistematičnem delu društva prešla v doglednem času tudi one 3—4 celjskega obrtništva, katero danes še samo od daleč opazuje delo in žrtve posameznikov za splošno obrtniško blagostanje, in da se ne bo strašil noben obrtnik tako male žrtve za svojo stanovsko organizacijo, ki niti zdaleka ne presega prispevkov, kakoršne žrtvuje v jednake svrhe delavstvo. Samo na članskih prispevkih je v prvih 5 mescih leta nabralo društvo nad 15.000 K, za svoj podporni sklad okroglo 3000 K, čisti prebitek III. obrtnega plesa znaša istotako nad 15.000 K. Društvo je izplačalo za celjsko obrtno nadaljevalno šolo K 6000 in tudi podpiralo brez lastne krivde osirotele člane z znatnimi zneski. Zanimivo je bilo poročilo delegata g. Hohnjeca o glavni skupščini Saveza hrvatskih obrtnika v Bakru. Na to poročilo se še povrnemo. Občni zbor se je tudi razgovarjal o bližnjih volitvah v oblastno skupščino in soglasno zahteval, da se v Celju kandidira za skupščino moža iz obrtnih krogov ter je v to svrhu med splošnim o-

dobranjem že imenovalo svojega kandidata. Izrekla se je tudi zahteva, da se društvo zanima tudi za postavljanje kandidatov v ostalem celjskem srezu. — V nedeljo popoldne je prireditel društvo domačo vrtno zabavo pri »grenadirju«, kjer se je ob sodelovanju tam-buraškega zbora Danice razvila na hladnem vrtu najprijetnejša volja. Zabava je bila sicer dostopna brez vstopnine, vendar so pa naše marljive in vsikdar požrtvovalne gospe Bevčeva, Hohnječeva, Taškerjeva in Založnikova z razprodačo mrzlih jestvin, buteljnih vin, kave, sladoleda in cvetlic pripomogle društvu tudi do precejšnjega dohodka, ki je namenjen obrtniškem podpornemu skladu. Za ta trud bodi jim na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala.

Obrtniki, industrijalci! Ne zamudite ugodne prilike za razstavo svojih izdelkov na obrt. razstavi v Celju mesca avgusta. Še je čas za prijavo, toda skrajni čas. Ne bo se v doglednem času nudila tako ugodna prilika za uspešno reklamo kakor sedaj, ko pride na tisoče in tisoče gostov iz ostalih pokrajin Jugoslavije in inozemstva pogledat, kaj zmore obrt in industrija v Sloveniji. — Razstavni odbor.

Turistika in šport.

Slovesna otvoritev Mozirske koče na Golteh se vrši v nedeljo dne 18. junija ob 11. uri popoldne. Iz Mozirja vodita dva pota ali čez Radegundo ali Šmihel v 3 urah do koče. V koči se bode dobila pijača.

Dnevna kronika.

Veseli naroda v Juljski Benečiji vsled poroke našega kralja. V neodrešeni domovini je gorel marsikak kres, in marsikatero oko se je veselja solzilo, in marsikatero srce je radosti bilo, ko so se pogovarjali naši bratje onkraj meje o poroki kralja Aleksandra, ki ga nazivajo »našega«. Tisoč sreč so želela s silo odtrgana srca njemu in mladi kraljici in nepozabni jugoslovanski domovini.

Novoimenovani škof mariborski. Kakor se nam poroča je imenovan za mariborskega škofa bivši tržaški škof dr. Andrej Karlin, ki je že letos o Binkoštih birmoval v Mariboru.

Proti ženskemu učiteljsku v Mariboru je začela mariborska »Straža« v zvezi z obč. svetom mariborskim, kojem načelju je socialdemokratski župan Grčar, bivši učitelj, strupen boj. Razumemo, »Straža« bi rada videla samo nunske šole in nunska učiteljska, potem bi bila Slovenija srečna. In kako so si v tem edini klerikalci in socialisti.

Državna realna gimnazija v Ptuj.

Prijave za sprejemni izpit v I. razred dne 29. junija od 9. do 11. ure. Zadostuje tudi, ako ravnateljstvo do tega dne po pošti dobi rojstni list in šolsko izpričevalo, ki mora imeti opombo, da je izdano v svrhu vstopa v srednjo šolo. Sprejemni izpit dne 30. junija pisмено od 8. do 10. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Za začetek šolskega leta 1922/23 velja sledeči spored (ki se po morebitnih drugačnih odredbah izpremeni): Dne 11. septembra od 8. ure naprej sprejemni izpiti za II. do VIII. razred, ponavljalni in naknadni izpiti. Dne 12. septembra od 8. ure naprej sprejemni izpiti za I. razred; od 10. do 11. ure sprejem novih učencev iz drugih zavodov. Dne 13. septembra od 10. do 11. ure sprejem starih učencev. — Ravnateljstvo.

Streljanje Radičevcev na Sokole v Zagrebu. Ob priliki zleta zagrebske sokolske župe v Zagreb, ki se je vršil 10. in 11. tm., so se zbrali v znani frankovski gostilni Tolovič na Jelačičevem trgu in napadli šetajoče. Pri tej priliki je bilo odanih precej strelav iz revolverjev. Kakor je dosedaj znano sta bila pri streljanju ranjena dva dijaka, eden v glavo, drugi v nogo. Ranjena sta bila tudi dva dečka, ki so ju prepeljali v bolnico in eno žensko, ki je dobila vsled strahu živčni napad. Policija je hitro razgnala demonstrirajoče blokaše.

Usmiljen tat. Rodbini Caporusi v Dubrovniku je neki tat odnesel znesek 190 tisoč kron, kar je bilo njeno celo premoženje. Vsled te tatvine je rodbina prišla v velike nepravilike. Ko je tat o tem zvedel, se je skesal in vrnil cel znesek rodbini.

Osemnajstletni fant zabodel 70-letnega moža. Franc Hočevnar je priletel iz

gostilne za starčkom Krakerjem ter mu zadal pet smrtnih ran. Kraker je obtežal mrtev na mestu. Vzrok umora je bil, ker je starček Franc Kraker posvaril nesramneža zaradi nespodobnega obnašanja nasproti njegovi nečakinji.

Vol zabodel svojega gospodarja. Zadnje dni so našli pred orožniško postajo na Brezovici mrtvega neznanega moža. Gnal je vola, ki je med potjo podviljal in usmrtil svojega gospodarja.

Neverjetne cene na Dunaju. Na Dunaju se prodaja od pondeljka dalje 1460 g težkega črnega kruha po 1230 K. Cene žemljam in belemu kruhu se temu primerno zviša. Svinjsko meso stane kg 8000 K. Pri drugih mesnih vrstah se bodo dvignile cene od 1000 — 2000 K.

Narodno gospodarstvo.

H M E L J.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Zalec, Savinjska dolina, dne 1. jun. 1922. Vključ ugodnemu vremenu se stanje hm. nasadov ni bistveno spremenilo in se še vedno lahko označi kot dobro, če tudi neenako. Od našega zadnjega poročila ni deževalo in jutranja temperatura je znašala povprečno nekoliko več kakor 8° R, kar rastlini ni bilo v korist. V posameznih krajih zahodnega ozemlja se je prikazal tudi bolhač, kateri pa ni povzročil posebne škode. Nekoliko mokrote in tople noči bi kaj ugodno vplivale na razvoj hmeljske rastline.

Zatec, Č. S. R. dne 27. 5. 1922. Minuli teden smo imeli prav lepo, poletno vreme in tople noči. Včeraj je bilo nekoliko dežja, kateri je pa le nekaterim krajem prinesel zaželeno mokroto, večina kraje je pa ostala brez nje. V rano obrezanih nasadih je rastlina popolnoma zdrava in že 2 — 3 m visoka, krepka in brez vsakega mrčesa. Precejšnji del po bolhaču ogroženega okoliša se je toliko popravil, da se poganjki že privezujejo drogom ali napeljujejo na žico, med tem ko je 1/3 vse s hmeljem zasajene ploskve tako močno popadena po bolhaču, da je videti gola; v takih nasadih tudi rastlina ne bo kaj posebno obrodila. V mnogih krajih se je prikazal tudi hmeljski keber in ogreci, katera škodljivca glodata hmkoreniki in tako slabita rastlino. Povprečno se mora reči, da je stanje zelo neenako; dasi se je nekoliko zboljšalo; je vendar še nezadovoljivo. Bolhače bi pregnale le izdatne padavine. Kupčija je zopet precej oživila in je hmelj napredoval ne le glede kakovosti, ampak tudi v ceni in sicer za 100 — 200 č. K pri 50 kg. Češki hmeljarji ne silijo več k prodaji, ker se nadejajo še boljših cen. Konečno razpoloženje in cene so čvrste. — Zveza hmeljarskih društev.

DR. FERDO KORUN.

Socijalni boji slovenskih kmetov in reformacija.

I. del.

»Moj oče tlačan, jaz tlačan,
Ti sinko boš v robstvo vkovan!
Tlačani na svet se rodimo —
Tlačani ga spet zapustimo...!«

Ni je dobe v naši zgodovini, ki bi se nam kazala v temnejših obrisih kakor doba tlačanstva, doba, ko je padal valpetov bič po hrbtu slovenskega kmeta. Da, trditi smemo, položaj slov. kmeta je bil slabši ko položaj rimskega sužnja. Rimski suženj je imel svoj mir pri delu, a slov. kmet niti te edine trpke pravice ni mogel vršiti v miru in nemoteno. Leto za letom je prihajal Turek in pustošil v znoju obdelana polja. Česar pa ni uničil kleti sovražnih križa, so ugonabljale kobilice, slaba letina in črna kuga. Kako neznosno je moralo biti stanje slov. ljudstva, nam opisuje Aškerc v svoji pesmi »Pred cesarjem«, ko pridejo slov. kmetje pred cesarja Maksa v Augsburg tožit, kako slabo se jim godi:

»Kaj Turek! Mori nas, odide,
in s plenom odnese pete!
A jastrebi grajski požrešni
ključjo nas in ne odlete!

Mi sejemo — grad nam požanje!
Njegovo vse, naše pa — nič!
In zajutrek naš, to je — tlaka!
Večerja je — valpetov bič...!«

Da je postalo razmerje med grajščakom in kmetom tako neznosno, je treba iskati vzroka zlasti v dejstvu, da

POSOJILNICA V CELJU

NARODNI DOM (NA OGLU V PRITLIČJU)

Stanje hran. vlog čez K 52,000.000.—

Vrednost rezerv čez K 14,000.000.—

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po 4% brez odpovedi, 4% - 5% z odpovedjo, večje stalne naložbe po dogovoru
Obavljaja vse denarne, kreditne in posojilne transakcije najkulantneje.

je stopilo na mesto naturalnega gospodarstva denarno, ki so ga pospeševali najbolj trgi in mesta.

Denarno gospodarstvo tvori uvod v žalostno zgodovino tlačanstva slovenskih kmetov. Kmet je jel hrepeneti po denarju upajoč, da se tako čimprej osvobodí desetine; zato je nosil svoje pridelke v mesta in trge prodajati. Pa tudi plemstvo ni zametavalo denarja. Nasprotno! To je hlepelo še mnogo bolj po denarju kot kmetje. Plemstvo je čutilo vedno več potreb, predvsem pa potrebo po prosveti; ta pa je bila v tistih časih draga. Plemstvo je torej rabilo neobhodno denarja, če je hotelo doseči višje prosvete. Ali kdo drugim je mogel dati denarja, če ne kmet, ki je bil v tistih časih podlaga vsemu socialnemu življenju? Grajščak je ubral zelo enostavno pot ter naložil kmetu večje davke, ki so naraščali leto za letom. Vsled tega so začeli kmetje mrmrati in napetost med grajščakom in podložnikom je naraščala vzporedno z nalaganjem novih davkov. Ta nezadovoljnost je dobila v kratkem izraza v kmetijskih uporih, ki jih imamo zaznamovati celo vrsto. Veliko ulogo so igrali v teh uporih trgi in mesta, katerih meščanstvo je bilo naklonjeno zatiranemu kmetu in mu radevolje nudi varno pribežališča.

Pa denarno gospodarstvo ni le poslabšalo položaja kmetov, ampak le-to je upropastilo malo plemstvo, ki je hotelo korakati vzporedno z veliko zemljiško gospodo. Pogosto je prišlo v denarne stiske in v tako neprijetnem položaju je bilo radevolje pripravljeno vzeti odkupnino od podložnega kmeta za njegove dolžnosti in druga bremena. Tako je nastalo mnogo novih svobodnih kmetij, ktere so bile ognjišča kmetijskih puntov. Mnogo teh malih plemičev je postalo odvisnih od velike zemljiške gospode, ki jim je dajala denarja a to iz edinega vzroka, da bi si pridobila posestva teh malih grajščakov. Tako so izginjali polagoma majhni posestniki gradov in zemlja se je kupčila v rokah velike zemljiške gospode. A to malo plemstvo, propalo in brez imetja, se vendar ni moglo odreči poprejšnemu udobnemu življenju. Zato je pač popolnoma naravno, da se jame klatiti po dvorih visoke aristokracije ali pa služiti v vojski.

Denarno gospodarstvo pa je ustvarilo nov stan, ktere ga moč in upliv je naraščal polagoma, zato je imel tudi trdno podlago. Bil je to trgovski stan; do skrajnosti egoističen, je skrbel le za svojo korist, kar je pač tudi naravno. Saj je bil storjen šele začetek. Trgovski stan je rabil kapital, ki je mogel zopet upoštevati le sebe, da se je mogel uveljaviti na svetovnem trgu in da si je obvaroval domači trg. Ali tedaj je bil v državi najmočnejši faktor visoko plemstvo, katerega je bilo treba oslabiti.

Za orodje je služil trgovskemu kapitalu kmetijski stan. Izrabil je njegov neznosen položaj in podpiral kmeta v boju proti tlačitelju. S tem je dosegel dvojno. Na eni strani je oslabil moč velike zemljiške gospode, na drugi pa še mnogo bolj poslabšal stanje kmetov. (Dalje prih.)

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.
 Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimnic.

Štev. 72/22.

Razglas.

Pri mestnem magistratu celjskem je popolniti mesto pisarniške pomočnice, ki je popolnoma izurjena v strojepisju in stenografiji.

Plača po službeni pragmatiki mestnega magistrata.

Pravilno kolekovane prošnje je vložiti do 1. julija pri predsedništvu mestnega magistrata.

Mestni magistrat celjski,
 dne 2. junija 1922.

Župan:
 Dr. Hrašovec.

Dve trgovski sotrudnici

se takoj sprejmeta v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe se prosijo pod naslov **Josip Teppey, Vitanje pri Celju.** 632 2—1

Suhe gobe, brinjevo olje, lipovo cvetje in poljske pridelke plača najbolje

SIRC - RANT, KRANJ

telefon inter. št. 9 635 1

in nudi po najnižjih cenah sladkor, kavo, riž, olje i. t. d.

Proda se vinograd

v bližini Konjic, ameriški zasad v polnem donosu, približno 1 oral zemlje, **nova iz opeke zidana hiša** (dve sobi s pohištvom, 1 kuhinja, stiskalnica, hlev za dve govedi, 2 kleti, stanovanje za viničarja.) — Cena zmerna. 569 3—3
 Nadaljna pojasnila pri gospej Prus, Konjice.

Išče se dobra kuharica

630 3—1
 katera bi bila zmožna kuhati za večje število. Naj se javi v Oficirskem domu v Celju.

Dva solidna gospoda iščeta dobro domačo hrano.

Ponudbe pod »DOMAČA HRANA« na upravo »Nove Dobe«. 637 1

Na prodaj:

Lepa hiša z balkonom, 3 sobe, kuhinja, kleti, hlev, preša, okoli osem oralov zemlje, 20 minut od Celja za K 300.000.

Dalje: lepo kmetijsko posestvo, gostilna s 7. orali zemlje za K 550.000, kakor tudi trgovine, mline, hiše itd. **Karol Breznik, Celje, Dolgopolje 1**

V jamo pri carinarnici na Savinskem obrežju se dovoljuje dovoz vsakovrstne šute in podobnega, za kar se plača napitnina v pisarni družbe. Sprejmejo se tudi voznički za dovoz gramoza.

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju.

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju SHS

Telegrami: »Skladisped«.
 Akcijski kapital KJ. 6,000.000.—
 Telefon interurban št. 48.

Družba ustanovljena od trgovcev in industrijcev mesta Celje in okolice

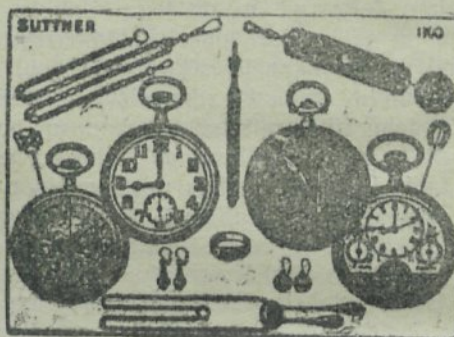
Bančni konto: Posojilnica v Celju, Ljubljanska kreditna banka podružnica Celje, Prva hrvatska štedionica podružnica Celje.

Mednarodni transporti. — Javna, carinska in špedicijska skladišča spojena z lastnim tirom z Južno in Državno železnico. — Carinsko posredovanje. — Reklamacije in inkaso. — Prevozi. — Zbirne pošiljke na vse strani. — Transporti lesa in hmelja, zavarovanje vseh transportov. — Najboljše zveze z tu- in inozemstvom.

Našli bode

za lastno uporabo in darila predmete v zlatu, srebru, nakite, ure, verižice, prstane, uhane, narokvice, krstne spominske obeske in od raznih potrebščin

228 12—12 **kar iščete**

pri znani firmi **SUTTNER** po najnižjih dnevnih cenah v najlepšem modernem izdelku. Zlince, nože in vilice, škarje, žepne nože, doze za cigarete in duhan, stroje za briti, nažigalce i. t. d. vsebuje sijajni katalog s slikami od **Tvorniške tvrdke H. SUTTNER Ljubljana št. 988.** Pošljite samo 1 dinar za stroške, ako želite, da se Vam pošlje brezplačno veliki katalog.

Kupim 4 vagone 631 1

kostanjevega lesa

za tanin **takoj proti takojšnji dobavi.** — Kupim vsako množino

jamskega lesa,

dobava sukcesivno in do konca leta 1922. Prosim obvezne ponudbe franko vagon nakladalne postaje na

Dragotin Korošec lesna trgovina, Braslovce.

Ustanovljena 1864.

Hranilnica mestne občine Celje

Ustanovljena 1864.

52—22

V lastni palači pri kolodvoru.

Stanje hranilnih vlog K 35,000.000. Vrednost rezervnega zaklada K 8,000.000.

HRANILNE vloge, ki se sprejemajo od usakogar, uživajo najpopolnejšo varnost in ugodno obrestovanje. Pošine položnice strankam brezplačno na razpolago. Rentnino plačuje zavod iz svojega.

SPREJEMA tudi v varno shrambo od strank in sodišč razne vrednostne papirje, vložne knjižice i. t. d. Daje v najem **PREDAL** v svojih safeblagajnah, tako, da obdrži ključ stranka sama.

OSKRBUJE svojim vložnikom prodajo in nakup vseh vrst vrednostnih papirjev itd. Izvršuje za nje tudi inkaso in druga denarna opravila najkulantneje. **IZPLAČILA** v inozemstvu izredno ugodno in promptno.

Posojila vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji. Brezplačna **pojasnila** in strokovnjaški nasveti v vseh denarnih prasanjih.